



גליון

מעדני אשר

יור"ע"י עמון מעדני אשר

פרשת וירא תש"פ

גליון תשע"ז (שנה י"ז)

נבחרו בכוכבים מזדווגים זיווגיהם בבית תפלתם יהיה כמותם, שלשון זה אינו איסור אלא שאין דעת חכמים נוחה מהם, וגם דבר זה מסתבר שלא כתב זה החת"ס אלא במקומו שהתחילו אז הרשעים שבשם רעפארמער נקראו לעקור כל מנהגי ישראל והרבה עיקרי תורה ובשביל זה רצו להנהיג לעשות בביהכ"נ ולשנות המנהג שעושים תחת השמים לכן כתב עליהם אשר לא חפץ בברכה אבל אם מה שאינו רוצה תחת השמים הוא שלא בכוונת רעפארם לא אמר זה.

האם אפשר לעשות חופה בתוך בנין כשיורדים גשמים חזקים או כשקר בחוץ?
בפרשתן כ"ב י"ז יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידיך כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער איביו.

איתא ברמ"א אבן העזר הלכות קידושין סימן ס"א סעיף א' יש אומרים לעשות החופה תחת השמים, לסימן טוב שיהא זרעם ככוכבי השמים.

ובשו"ת מהרי"א אורח חיים סימן ל"ח כתב אחד עשר טעמים מדוע לא לעשות חופה בבית הכנסת:

- א. ע"פ מה דאיתא בגמ' ותוס' קדושין ג"ב ע"מ ב' אשה בעזרה מניין, א"כ ה"ה בבית הכנסת אין מכניסים.
- ב. שמא תפרוס נדה ע"י ביעותתא.
- ג. עפ"י מה דאיתא בש"ע סימן ס"א לעשות החופה תחת השמים, לסימן טוב שיהא זרעם ככוכבי השמים.
- ד. מפני תערובות אנשים ונשים במקום קדוש.
- ה. אם היא בנידונה אינה הולכת לביהכ"נ נשים ג"כ.
- ו. אסור לשנות מנהג ק"ו מתפלה כמבואר במגן אברהם סימן ס"ח.
- ז. דומיא קדושין מתן תורה כפה הר לחופה כמבואר בוורה.
- ח. קידוש לבנה דוגמתה.
- ט. טעם מנהגינו כדי לתקן הקלקול במה שעוותו ישראל אז במעשה העגל להתיר להם עריות בפרהסיא נהגו שוב לברך את ה' על שאסר לנו העריות וקדשנו לתשובה ומעשים כן בפרהסיא ג"כ ברכה זו.
- י. לפרסם שמחה של מצוה, וכן כתיב ישמע בערי יהודא ובחוצות ירושלים קול ששון כו' קול מצהלות חתנים מחופתם כו' בחוצות דייקא.
- יא. אסור בדווקא וקפידא בביהכ"נ משום ובחוקתיהם לא תלכו.

יש לחקור האם כשקר בחוץ ויורד גשם מותר לתכחילה לעשות את החופה בתוך בנין או דילמא אין שום היתר לעשות את זה בבית אף כשקשה לקיימו בחוץ.

הנה בשו"ת חתם סופר סימן צ"ח מובא בפתחי תשובה אבן העזר סימן ס"א ס"ק י"ב נשאל אי נכון לשנות מנהג קדמונים ולעשות החופה בבית הכנסת, והאריך שם בדברי מהר"ם מינץ דמשמע מדבריו שהיו רגילין לעשות החופה בבית הכנסת, וכן משמע בש"ע יור"ד סימן שצ"א ס"ג בהג"ה וכתב דהיינו לפי המנהג שהזכיר מהר"ם מינץ שם שעושין מקודם חופה א' בשחרית בחצר בית הכנסת תחת השמים הנקרא חופת מאיין, והוא נהוג גם עתה בדמיין ובכל פרוודהא אבל במדינות אלו שלא נהגו מעולם בחופת מאיין יש לעשות החופה של כלונסאות בחצר בית הכנסת תחת השמים לסימן ברכה, ומסיים בהא סלקינן כל ישראל יוצאים ביד רמ"א להעמיד החופה תחת השמים לסימנא טבא להתקיים בו ברכת אברהם, ואשר לא חפץ בברכה ונרחק ממנו, מתכווין ללמוד מדרכי אומות עולם אשר לא נתברכו בכוכבים, ומזדווגים זיווגיהם בבית תפלתם יהיה כמותם והמתאווים לברכת אבותם יהיה צאצאי מעיהם כמותם וכמעי הים ירבו דגתם ימלא ה' לטובה כל משאלותם.

וכן בערוך השולחן אבן העזר סימן ס"א כתב חדשים מקרוב באו לשנות מנהגי ישראל ולהתדמות לעכו"ם ואין רוצים בברכה להעמיד החופה תחת השמים, וידם על התחתונה ויד מקימי מנהגי ישראל על העליונה, ועיין בשו"ת מהר"ם שיק אה"ע סימן פ"ו, ובשו"ת כת"ס אה"ע סימן מ"ו, ובשו"ת אמרי אש או"ח סימן י' ובשו"ת לבושי מרדכי אה"ע סימן מ"ו, ועיין בשו"ת יביע אומר חלק ג' אבן העזר סימן י'.

ובספר שדה חמד ח"ז מערכת חתן אות א', ע"מ 400 מאריך מאוד כדרכו בקודש בלהקת נביאים מספרי ספרדים גם כן שאסרו לעשות חופה בתוך בית הכנסת, וכתב מעשה אשר קרה לו בעירו בענין העמדת חופה, באו הנה שנה מחותנים נגידיים מעיר אחרת לעשות חופה לבניהם פה בעיר והזמינו אותי לסדר הקדושין כנהוג והלכתי והיה שלג וקור גדול באותו יום והשליח ציבור שהביאו עמיהם לחש באזני כי החתן והכלה מפונקים וחלושים וקשה להם מאוד לעמוד תחת אויר השמים על סידור הקדושין, ולכן רוצים לעשות החופה בתוך הבית, ורמזו לי כי אנשים נגידיים כאלו לא יקשיבו אם יאמר להם שלא לעשותה בבית וכשם שמצוה לומר דבר הנשמע וכו' אמרתי הנה הגאון החתם סופר קרא המקרא הזה כל ישראל יוצאים ביד רמ"א כלומר שנהגים כמנהג שהזכיר הרמ"א לעשות החופה תחת אויר השמים, והנגידים הללו מכלל בני ישראל המה וכל בני ישראל לרבות הנגידיים, ומהלך רב הלכו בעגלה בעוד הקור גדול ולא תאונה עליהם רעה בפרט עתה כי עוסקים ממש במצוה שומר מצוה לא ידע דבר רע, ואם כי אין בכוחי להכריחם על זה, אך גם אין בכוחם להכריחני לבטל דעתי והריני שב אל ביתי כאשר באתי ולא אהיה בהחופה כלל ואשריהם ישראל קיימו מה שקיבלו כבר אבותיהם והסכימו שלא לשנות המנהג ועשינו החופה תחת אויר השמים כדת משה וישראל.

ובשו"ת אגרות משה אבן העזר חלק א' סימן צ"ג נשאל במקומות שעושים החופה בבית הכנסת אם רשאי הרב לילך לשם לסדר הקידושין ואם לא ילך יש לחוש שישלקוהו ויפסיד פרנסתו, ומסיק פשוט וברור שאף בלא חשש שישלקוהו לא רק שרשאי לילך אלא אף שמחוייב לילך כי עליו מוטל לראות שהיה הקידושין כדין התורה וגם מצד התחייבותו להקהל שזהו מהתחייבות הרב להקהל, וכן עושין רבנים גדולים וגאונים גם בנוא יארק שג"כ יש שעושין החופה בבתיים והולכים לשם לסדר הקידושין וגם בשביל קריבות ומריעות, כי לעשות החופה תחת השמים הוא רק שנהגו לסימן ברכה ואין זה תקנת חכמים וגם לא מנהג מצד איזה דין וחשש איסור או ענין מצוה שיתחשב העובר על זה ועושה החופה בבית לעברינא ולא עדיף מברכה שתקנו חז"ל לישא ברביעי כדי שתבעל בחמישי ומפורש ריש כתובות בתוס' דבשביל ברכה לא מיקרי עברינא דדוא רק עצה טובה בעלמא וכ"ש מנהגים שהם רק לברכה שאין לזה מקור מוחזל שדואי הם רק ענין עצה טובה ולא מיקרי עברינא, ולכן ח"ו להחשיבם לעברינינים ורשאים לילך לחופה כזו אף בלא שום חשש הפסד, והחתם סופר נמי לא אמר שם לאיסור אלא כשהוא בכוונתם ללמוד מדרכי הגוים וגם בהן לא אמר שאסור אלא אמר עליהם ואשר לא חפץ בברכה ונרחק ממנו מתכוין ללמד מדרכי אומות העולם אשר לא

ובקונטרס כרם שלמה ע"מ נ"ח מביא מהגרש"ז אורבעך זצ"ל שהיה מקפיד לעשות החופה תחת כיפת השמים אפילו כשירדו גשמים והיה קור גדול.

גליון זה נודב ע"י ידידנו הנדיב הנכבד
הרה"ג **חיים בעק** שליט"א בני ברק
לרגל שמחת נשואי בנו
הבה"ח המופלג בתור"ש כמר **אשר אנשיל** נ"ו
עב"ג בת הרה"ג **יעקב חזקיה** הגר שליט"א
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו מחשובי המורים בירושלים
הגאון **חיים אהרן בלייער** שליט"א ירושלים
גאב"ד חוקי חיים ומח"ס ושו"ת הגליון הנפלא חוקי חיים
לרגל שמחת נשואי בתו תח' במז"ט עב"ג
הבה"ח המופלג בתור"ש **חיים משה הכהן שטרן** נ"ו מבחירי ישיבת מיר
בנו של ידידנו הגאון **שרגא דוד יחזקאל הכהן שטרן** שליט"א רב קהילת אהל משה גלדאס גרין לונדון
וברכת מזל טוב לאביו ידידנו העומד לימין המערכת בכל עת
הנגיד הנכבד הרב **יהושע בלייער** שליט"א לונדון
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרב **שלמה זלמן שכטר** שליט"א קרית הבעש"ט פתח תקוה
לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט
וברכת מזל טוב לאביו הרב **נפתלי צבי** שליט"א קרית צאנז נתניה
ולחמיו הרב **אברהם יהודה רייך** שליט"א קרית הבעש"ט
ולזקנו הגאון רבי **יצחק שמואל שכטר** שליט"א ראש כולל צאנז נתניה ומח"ס ישיב יצחק
ולזקנו הגאון **בן ציון רייך** שליט"א די ימינו של אדמו"ר בית צאנז
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרב **זלמן לייב בינדר** שליט"א קרית צאנז נתניה
לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט
וברכת מזל טוב לאביו
ידידנו הגאון רבי **פרץ טוביה בינדר** שליט"א רב ביהמ"ד צאנז בית שמש
ולזקנו הגאון **רבי בני ציון רייך** שליט"א
איש אמונם ודי ימינם של אדמו"ר בית צאנז ר"מ בביהמ"ד המרכזי קרית צאנז נתניה
ולזקנו הרב החסיד **חיים מרדכי בינדר** שליט"א בני ברק
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

מדוע אברהם אבינו הכין הכל לאורחים בעצמו ורק מים ביקש משליח שיביא?
בפרשת י"ח ד' יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העף ואקחה פת לכם וכו'.

וברש"י יקח נא על ידי שליח, והקב"ה שלם לבניו על ידי שליח.

ומקורו בגמ' ב"מ פ"ו ע"מ ב' אמר רב יהודה אמר רב כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו עשה הקדוש ברוך הוא לבניו בעצמו, וכל שעשה אברהם על ידי שליח עשה הקדוש ברוך הוא לבניו על ידי שליח וכו' יקח נא מעט מים והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם.

יש להקשות: למה כל הדברים עשה בעצמו חוץ מן המים שעשה על ידי שליח, הרי מצוה בו יותר מבשלוחו, כך מקשה בגור אריה למה"ל מפראג, וכן באגרא דכלה לבני יששכר, וכן בחדושי הגרי"ז, וכן בעבודת ישראל, וכן בעצי חיים בפרשתן.

איכא כמה תרוצים:

א. אי אפשר לטרוח בשני דברים כאחת, ליקח פת לחם ולהביא מים, לכן עשה אחד בעצמו ואחד על ידי שליח, ומכל מקום מה שעשה על ידי עצמו שלם הקדוש ברוך הוא בעצמו, ומה שעשה על ידי שליח שלם על ידי שליח, ואם תאמר אם כן ראוי להיות לקחת המים על ידי עצמו, שהוא ראשון, ויראה שכל דבר שיש בו חסרון כפי יותר טוב לעשות על ידי עצמו כדי שיראו שבפנים יפות הוא עושה, אבל המים שאין בו חסרון כפי, אין כל כך צריך לעשות על ידי עצמו, וכן כתב באגרא דכלה בפרשתן: יש ללמוד מאברהם אבינו, דלהיותו טרוד מאוד בהמצוה והיה נחפז שתעשה במהרה, ולא היה באפשרי לו שיעשה הוא כל הענינים קחת המים והלחם, אזי בחר למסור קחת המים לשליח, כי במים אין בו שייכות כל כך ציקנות וכליות, וקחת הלחם בחר לעשות בעצמו כי השליח פן ינהג קמצנות.

ב. דבר שהוא לכבוד הסעודה עשה אברהם בעצמו, אבל לקחת המים לרחיצת הרגלים, שאין זה צריך לסעודה הוא לכבוד האורח, עשה על ידי שליח, ובה שילם הקדוש ברוך הוא לישאל, כי זה שהוא צורך סעודה עצמו כגון נתינת ירידת המן והגיוז להם השליו על ידי עצמו, אבל המים אין שם הסעודה עליהם, לפיכך היה זה על ידי שליח, כך תירץ בגור אריה למה"ל מפראג.

וכן כתב בחידושי הגרי"ז בפרשתן סימן י"ח דרחיצת הרגלים היתה רק משום שלא רצה להכניס ע"ז לביתו וכדאיתא ברש"י ולא היתה הרחיצה מעשה הכנסת אורחים דהרי לא היתה הרחיצה למענם, ומשום כך לא עסק בזה אברהם בגופו, משא"כ ואקחה פת לחם שם היה עצם מעשה המצוה של הכנסת אורחים ולכן עשה אברהם בעצמו, ומקשה דלפ"ז צ"ע מדוע נתבע אברהם על זה והקב"ה נתן מים לבניו ג"כ ע"י שליח בגדר מדה כנגד מדה, הרי לא היה שום טעם שיעסוק אברהם עצמו בהבאת המים לרחיצת רגליהם, דרק בהטבה ובכנסת אורחים עסק אברהם בגופו וצ"ע.

ג. מדרך הצדיק לקרב כל בני עולם לעבודת ה' יתברך ומכל שכן אברהם אבינו ע"ה שהקריא שמו יתברך בפי כל הברואים, רק שמתחילה נדמה לו שהם ערביים לא רצה לרדת מקדושתו ולהתערב עמהם פן יתלכלך מהם וממחשבותיהם, ולכן בענין הרחיצה שצריך להרחיץ אותם מגילולם אמר יוקח נא מעט מים על ידי שליח, ורחצו רגליכם מרגליות שלכם, כי הכלל מונח שטרם אדם יכנס אל הקדושה מחויב לרחוץ את עצמו ולטהר ולנקות מחלאתו ומטומאת מעלליו ואחר כך והשענו תחת העף הוא העף החיים להכניסם אל הקדושה. ולכן אחר כך אמר ואקחה פת לחם כי פת גימטריא תלמוד דהיינו לאחר שנטהרו ובאו בסוד הקדושה הטריח בעצמו להשפיע להם הקדושה, ואמר להם הטעם כי על כן עברתם על עבדכם, וקרא עצמו בלשון עבד כי הצדיק נקרא בחינת עבד לכל באי עולם שצריך לעבוד עבורם כל מיני עבודות הן להשפיע להם טהרה וקדושה וחכמה ובינה וגם כל השפעות גופניות מה דאפשר. ואף על פי כן נענש ושלם הקדוש ברוך הוא לבניו המים כי אם על ידי שליח, כי לפי גודל רחמנותו של הקדוש ברוך הוא על הברואים היה מהראוי שיטה אברהם את עצמו להם אפילו בבחינת הרחיצה ולהרחיץם בעצמו ולבטוח על בוראו שישמרנו מכל רע, כך תירץ בעבודת ישראל פרשת וירא.

מדוע דווקא על המים התקמצן אברהם שיקחו רק מעט ולא בשאר דברים?
בפרשת י"ח ד' יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם וגו'.

יש להקשות: מדוע דווקא על המים התקמצן אברהם שיקחו רק מעט ולא בשאר דברים, כך מקשה הרד"ק, וכן האור החיים הקדוש, וכן בשם משמואל בפרשתן, וכן בחפץ חיים על התורה פרשת לך, וכן בספר הכתב והקבלה.

איכא כמה תרוצים:

א. מים כיון שלא הכין בעצמו רק שלח שליחים אינו ראוי להיות מהדר במצוות על החשבון של השני, כך תירץ החפץ חיים פרשת לך ע"מ קל"ו.

וכעין זה מסופר שהגה"צ רבי ישראל סלאנט זצ"ל נשאל מדוע מקמץ הוא לטיול ידיו במשורה, והלא איתא בגמ' שבת ס"ב ע"מ ב' שהידור הוא לטיול ידים בשפעת, וענה המשרתת ממלאת את מיכל המים בשאבה מן הבאר על כתיפה ואי אפשר להדר במצוות על חשבון של השני.

ב. לא רצה לשנות כמנהג הלכות באורחים שהיו מקדימין לרחוץ רגליהם לחשת עבודה זרה כאומרם ז"ל ב"ר פ"ו ואומר מעט זה מנהגו לומר לאורחים להראות כי אין טורח הרבה עליהם שלא לביישם, כך תירץ האור החיים הקדוש בפרשתן.

ג. ע"פ מה דאיתא במשנה עבודה זרה מ"ט ב' עבודה זרה כיצד מבטלה, קירסם וזירד נטל ממנה מקל או שרביט אפילו עלה הרי זו בטלה ורש"י פירש ורחצו רגליכם כסבור שהם ערביים ומשתחוים לאבק שברגליהם, וכונתו היה לבטל עבודה זרה, וידוע מה שהביא התורת חטאת כלל ראשון דין ז' וזה לשונו נהיגין להתיר אפילו אין ישראל יוצא ונכנס, משום טעם שכתב רבינו יעקב מאורליינש, נהי דגויים אאיסורא לא קפדי אנקיותא קפדי, ובזה אתי שפיר כי אברהם אבינו רצה לבטל עבודה זרה, ואם היה נותן להם מים הרבה לרחוץ רגליהם, לא הוי ידעי שכוונתו לבטל עבודה זרה, רק היו סבורין שכוונתו אנקיותא להסיר האבק מעל רגליהם. ולכן אמר 'יקח נא מעט מים' שלא יספיק לרחיצת הרגלים כולו רק קצת מהם וישאר קצת אבק, ובזה יבינו שכוונתו היה לבטל עבודה זרה ולא אנקיותא, כך תירץ בוי העמודים עמוד גמילות חסדים פרק י"ג.

ד. זה הדבר היה בבקר בתחלת היום כמו שכתוב כחום היום, והם רצו ללכת לדרכם, כי אין ראוי לנוח בבקר סמוך לתחלת הליכתם, ע"כ אמר אל נא תעבור ר"ל עתה עם היותו בבקר, ולכן אמר ג"כ יקח נא מעט מים כי עדיין בוקר והליכתם מועט ולא יצטרכו לרחיצה רבה לכן אמר מעט מים לא להיותו כלי בהם רק להיותם בלתי נצרכים כעת לרחיצה רבה כפי מעט הדרך שהלכו עד הנה, כך מביא בספר הכתב והקבלה בשם ר"א.

ותמה עליו בספר הכתב והקבלה וז"ל ומן התימה על חכם כמותו שלא שם עין השגחתו על דרכי הלשון בזה, כי לשון כחום היום על עץ הצהרים או קרוב לו שאויר היום בווער וחס מהכאת נצוצי השמש, אמנם על עת השחר והבוקר הונח לשון כחום השמש והוא נץ החמה תחלת עולתה על האופק, ורבותינו ברכות כ"ז אמרו גם כן כחום היום בשעה ששית.

ה. אמרו מעט מים לא היתה כי אם למניעת נזק הגוף כי כחום היום אשר נקבי הבשר יפתחו ההיזק קרוב בבוא עליו רבים וקרים לכן אמר מעט מים ללחלח מעט כדי לכבות עיפות רגלים בלבד, כך תירץ בספר הכתב והקבלה.

מערכת
"קול המעדנים"
ניתן לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה ואגדה
שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחו"ל
במספר 079-5702714
וכן קול הלשון ישיר 073-2951280

אפשר כבר לשמוע את שיחת חיווק לבחורים מיישבת בית מרדכי בעלזא
שלומדים בבית שמש עקב המצב הבטחוני
וכן מעמד סיום הש"ס בקלויז דחסידי בוואן בית שמש
של הרה"ג פנחס גפנר שליט"א חתן ידידי הרב בנימין רוזנבלט שליט"א
וכן שיחת חיווק בהיכל ישיבת היכל התורה בקרית צאנז תנח"ה

מעדני אשר על שולחן מלכים

ביום ד' פרשת לך נגשתי לך מן האדמו"ר מצאנז שליט"א להביא לו את הספר החדש מעדני אשר חלק ז' מהדורת גוטליב ידידי הרב אליעזר אהרן גוטליב שליט"א מליקוד.
אמר לי מן שליט"א היום בדיוק עיינתי בספר החדש והכנסתי את זה למדף של כל ספרי מעדני אשר בסלון ויש לי כבר את החדש.
אמרתי למרן שליט"א זה עוד כרך חדש שיצא עכשיו חודשיים אחר שיצא הספר הקודם ואין את זה למרן.

אמר לי מן שאיכנס לחדרו והראה לי את המדף של כל הסדרה של ספרי מעדני אשר והוציא מרן את הספר החדש וראה שכתוב שם חלק ז' מהדורת בוקסבוים ידידי הרב יוחנן נתן בוקסבוים שליט"א מטורונטו וראה באמת שזה כרך חדש, ומרן שאל אותי איך יכול להיות שבתוך חודשיים הוצאת עוד כרך, ספרתי למרן שליט"א שיהודי בשם הרב אליעזר אהרן גוטליב שליט"א מליקוד התקשר אלי ואמר לו שהילדים גדלו בתורה בגליונות של מעדני אשר ומשום הכרת הטוב הוא מחתן בבארא פארק והייתי לחלק בחתונה מוכרת ספר מעדני אשר, מיד נגשתי לעבודה יום ולילה ובעזרה"ת יצא בזמנו ומרן שליט"א מאוד התפעל והתעניין על כל הזיכוי האדיר בכל העולם ועל ההירבצת תורה בכל היכלי הישיבות והכוללים בארץ ובעולם ואני מודה להקב"ה שזכינו שהחיבורים שלנו עולים על שולחן מלכים.
והשבוע ביום ג' באמצע שמחת בית צאנז שמחת נשיא נכד מרן שליט"א כשנשתי לומר מזל טוב, אמר לי מרן כמה פעמים עיינתי בספר החדש מהדורת גוטליב ומאוד נהניתי מהספר.

ישמח לב מבקשי ה'
הופיע הספר הנפלא
"משנת הכיבוד"
עובדות והנהגות מאברהם אבינו עד גדולי זמנינו על עניני כיבוד אב ואם
מאת הגאון ישעי' שוורץ שליט"א
רב ביהמ"ד בעש"ט ביתר ומח"ס משנת המשפט
אפשר להשיגו בכל חנויות הספרים

ישמח לב מבקשי ה'
הופיע הספר הנפלא
"כל הכתוב לחיים"
אוצר ביאורים בהלכה ובהגדה על ספר אור החיים הקדוש
מאת הרה"ג רבי משה שוורץ שליט"א
ר"מ בביהמ"ד אצקוביץ
אפשר להשיגו בכל חנויות הספרים

מדור משיב כהלכה



מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א
מנהטן

משיב כהלכה שינון ידיעת ההלכה - הלכות שבת כל השאלות הם משו"ע ומשנה ברורה

- [א] **שאלה - אמירה לגוי.** במהלך סעודת 'שבע ברכות' בליל שבת בבית הרב כהן, שהיתה רבת משתתפים, חדל המזגן לפעול. בשל החום הכבד שלח הרב כהן את ר' מוטי אחד המסובים, לקרוא לגוי כדי שיפעיל את המזגן (צורך רבים). ר' מוטי יצא, פגש גוי במרחק הליכה של 20 דקות מבית הרב כהן ואמר לו שיגיע לבית הרב. הגוי הגיע אחרי כ-5 דקות כשהוא רוכב על אופניים חשמליים ועלה לבית הרב להפעיל את המזגן. נוצר ויכוח בין המסובים האם מותר לתת לגוי שהגיע למקום באופניים חשמליים ע"י חילול שבת להפעיל את המזגן למרות שחילול השבת (הנסיעה) לא קשור להפעלת המזגן, או שאסור לתת לו כדי לא להנות מחילול השבת שעשה.
- [ב] **שאלה - הכנה משבת לחול.** ר' אברהם עורך במוצאי שבת סעודה לכבוד סיום מסכת חולין בביתו. לצורך כך הוא מתכוון לקחת 20 כסאות מבית הכנסת לביתו. ר' אברהם חושש שהוא לא ימצא במוצאי שבת מי שיעזור לו להעביר את הכיסאות וגם חושש שלא יספיק להכין את ביתו לשמחה. האם מותר לו להעביר את הכיסאות בשבת לצורך מוצאי שבת? (בהנחה שכולם סומכים על הערוב בעיר).
- [ג] **שאלה - שטיפת פירות/ירקות.** בשבת בצהריים לקח הרב ישראלי גזר מהמקרר כדי לאוכלו. הגזר נתלש ביום שישי מגינת ביתם והיה עליו עדיין עפר. האם מותר לרב ישראלי לטוֹף את הגזר מהעפר על מנת לאוכלו לאלתר? ומה יהיה הדין אם נפל תפוח מקולף על האדמה בחצר, האם מותר לטוֹפו מהעפר על מנת לאוכלו לאלתר?
- [ד] **שאלה - קילוף פירות.** גב' חכמוביץ קלפה בשבת בבוקר תפוחי עץ מקליפתם מתוך כוונה לתת אותם לילדיה אחר הצהריים. האם מותר לה לעשות זאת?
- [ה] **שאלה - קנקן עם מסננת.** האם מותר בשבת להשתמש בקנקן של מים שיש בו מסננת בראשו ומחזיק את הקוביות קרה שלא יפלו לכוס ומשיכו לקרר את המים, או שיש בזה שאלה של בורר.

מדור על הפרשה

- [ו] **יש לעיין.** האם יש ללמוד ממעשה אברהם אבינו והאורחים שיש לאדם להצטער על קיום מצוה שאין ביכולתו לעשות, או שאצל אברהם שאני מאיזה סיבה.
- [ז] **מצוה בו יותר מבשלוחו או חינוך בנו למצוות.** מה עדיף לעשות המצוה בעצמו או לחנך את בנו ולהרגילו במצוות, מהיכן ניתן לפשוט דבר זה, ומה ההסבר בזה באמת.
- [ח] **תפילת אברהם על סדום.** צ"ע מדוע אברהם התפלל עליהם אולי ימצאון חמישים וגו' הרי היו היפך שיטתו ממש, שהרי מידת אברהם היא חסד.
- [ט] **דקדוק המקרא.** איזה ג' לשונות של ריבוי אמר ה' לאברהם על זרעו, ומדוע?
- [י] **חידה.** היכן מצינו שהקב"ה עושה נס לרשע לפעמים ומדוע.

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד:** קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מגדיל משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 053-3154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בבגד]. השולחים בתכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאור משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח כסלו

שמות הזוכים לחודשים אלול ותשרי כל אחד ב-500 ₪

הרב אוהד יעקבי שליט"א נתיבות

הרב מנחם קניג שליט"א

הבחור יהודה דבורה נ"ו ישיבת תורה בתפארתה

הרב מרדכי הנדלר שליט"א

איך היה מותר לאברהם לשחוט את בנו

הרי הקב"ה לא ציווהו לשחוטו וספק נפשות להקל?

בפרשתו כ"ב י"ב ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה, כי עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה ולא חשכת את בנוך את יחידך ממני.

איתא במדרש רבה מובא ברש"י אמר רבי אבא אמר לו אברהם אפרש לפניך את שיחתי, אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע, וחזרת ואמרת קח נא את בנו, עכשיו אתה אומר לי אל תשלח ידך אל הנער, אמר לו הקב"ה "לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה" תהלים פ"ט ל"ה כשאמרתי לך קח, מוצא שפתי לא אשנה, לא אמרתי לך שחטוהו, אלא העלהו, אסקתיה אחתיה.

ובגמ' תענית ד' ע"מ א' איתא על הפסוק ירמיה ז' "ולא עלתה על ליבי" זה יצחק בן אברהם, פירש רש"י דבאמת לא ציווהו ולא אמר אלא כדי לנסותו.

ובשפת אמת שם העיר: דרש"י בחומש מביא בשם המדרש דלא א"ל שחטוהו אלא העלהו אסקתיה אחתיה, ואפשר מדרשים חלוקים הם, וכן משמע בפייט דשמ"ע ושחתו להורו לשחטו לשפוך דמו.

ובמעגלי צדק בפרשתו כתב דבר נפלא: דעיקר גדול בישראל הרוצה לעבוד השי"ת שלא ימצא היתרים לעצמו כגון בדינים של ריבית ושל השגת גבול ושמירת ש"ק אשר יש מקום לומר היתרים ולפרש הדין בש"ע באופן שיהיה מותר ולכן נאמר בגמ' הרואה טריפה לעצמו, נראה לי הכוונה שרואה שהדין הוא שהוא טריפה אף במקום שהיה יכול לחפש סברא להתיר, והנה בענין העקידה אשר נאמר לא עלתה על ליבי שלא היה הכוונה לשחוט את יצחק כלל רק העלהו לעולה ולא שיעשנו עולה ומאחר שהעלהו אין צריך יותר, ומ"מ נאמר ויקח את המאכלת לשחוט ועל כרחך שאברהם אבינו לא חיפש היתרים בסברות ופירושים כלל רק עשה הדבר כמאמרו דסתם פירוש העלהו לעולה עולה ממש שישחטנו, וזהו נסיון יותר הגדול שלא לילך אחרי שום סברות ולכן החשב לנסיון גדול.

ובאגרא דכלה בפרשתו כתב דבר נפלא: על מה שכתוב בפרשתו כ"ב י"ב "וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת" דהקושיא מפורסמת למה ליה למימר וישלח אברהם את ידו ויקח וכו', ומי לא ידע כי ליקח איזה דבר ביד צריך לשלוח את היד, והוא ליה למימר סתם ויקח את המאכלת, אבל כן הוא הדבר אברהם אבינו לא התנועע שום אבר כי אם בהפקת רצון יוצרו, והנה הורגלו איבריו בכך עד ששום אבר לא רצה לעשות שום פעולה רק שיהיה בזה מצוה, והנה בכאן לא צוהו השי"ת רק קח נא את בנו וכו' והעלהו שם לעולה, א"כ עד העלאה היא מצוה, משא"כ המעשים שאח"כ לא היה בזה מצוה, ולא רצתה היד לעשות הפעולה, וז"ש ויבן שם אברהם את המזבח, הנה זה מצוה, וכן ויערוך את העצים, וכן ויעקד וכו', וכן וישם אותו על וכו', ובכאן כבר נגמר ציווי השי"ת כי לא עלה על לב השי"ת לשחוט את יצחק ושוב לא רצתה היד לזוז ממקומה ליקח את המאכלת, והנה אברהם אבינו חשש בדבר דלמא הוא מעשה שטן, וישלח אברהם את ידו בכח ותקיפות ויקח את המאכלת וכו', וז"ש וישלח אברהם דלכאורה תיבת אברהם מיותר דממנו מדבר, רק הורנו בזה להיות שמו אברהם רמ"ח, כבר קידש רמ"ח איבריו לבל יעשו שום פעולה רק בהפקת רצון היוצר, ע"כ לא רצתה היד לעשות הפעולה עד ששלחה בכח ועוז, עד שהשיבו המלאך אל תשלח ידך וכו', כי כדין עשתה היד שאין בזה מצוה.

והרה"ק ר"מ מרימנוב זצ"ל מובא בבנין דוד בפרשתו וכן בעצי חיים, בד"ה יקח נא מעט מים, וכן בייטב לב, וכן בספר אפריון כתב דאבריו של אברהם היה רצים מעצמם לקיים מצוות, וכאן לא רצו כיון לא נצטווה לכן עשה בע"כ.

ובשו"ת עטרת משה אורח"ס סימן ר"א לגאב"ד מאקווא זצ"ל יומא דהילולא חל השבוע כי חשון תודתנו נתונה לנכדו הרה"ג רבי שלמה זלמן למברגר שליט"א ר"מ בישיבת קרית צאנז שהמציא לנו קושיא זו **הקשה קושיא נפלאה:** דכיון שיש לפרש והעלהו שאין הכוונה שישחטו כמו שאמר הקב"ה שמעיקרא לכך נתכוין, א"כ איך היה יכול אברהם אבינו להחליט הפירוש על השחיטה ממש, הרי בפיקוח נפש אפילו בספק נפשות אזלינן להקל, וכיון שיש ב' פרושים צריך לנקוט הפירוש להקל, ואף לפי מה שפירש במעגלי צדק שזה היה הנסיון באמת, שכיון שיש לפרש כך וכך ואע"פ כן נקט מה שהוא חמור, מ"מ קשה איך היה מותר לעשות כן, עי"ש מה שתירץ דברים נפלאים.

תגובות אפשר לשלוח

עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש

לברורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

